

**Informacja do BIP o wynikach kontroli prawidłowości
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dragaczu, 86-134 Dragacz
(zwanym dalej GOPS lub Ośrodkiem)**

*sporządzona w oparciu o Ustawę z dnia 6.09.2001 r. o dostępie do informacji publicznej
(Dz.U. z 2016 r., poz. 1764) art. 4 ust. 1 pkt 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 4 ppkt a*

I. Cel kontroli:

Ocena realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.
Ocena zgodności zatrudnienia asystentów rodziny z wymaganymi kwalifikacjami.

II. Czas przeprowadzenia kontroli: w dniach 29, 30, 31 marca 2017 r.

Opis ustalonego stanu faktycznego oraz jego ocena:

Kontrolę przeprowadzono w oparciu o rozmowę i wyjaśnienia Kierownika GOPS i asystenta rodziny oraz analizę dokumentacji.

Zgodnie z art. 10 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2017 r. poz. 697), pracę z rodziną organizuje gmina lub podmiot, któremu gmina zleciła realizację tego zadania na podstawie art.190.

Gmina została ustawowo zobowiązana do realizacji zadań z zakresu ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Na podstawie Uchwały Nr IX/63/11 Rady Gminy Dragacz ustalono, iż Wójt wyznaczył GOPS w Dragaczu jako podmiot właściwy do realizacji zadania z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

GOPS działa obecnie na podstawie Statutu z dnia 28 listopada 2012 r., przyjętego Uchwałą Nr XIV/111/12 Rady Gminy Dragacz. Ośrodek został wskazany jako realizator zadań z zakresu wspierania rodziny.

Zadania Ośrodka szczegółowo ustalone zostały w Regulaminie Organizacyjnym, z dnia 2 stycznia 2015 r. wprowadzonym Zarządzeniem Nr 1/2015 Kierownika GOPS. Dokument zawiera wyodrębnione w strukturze Ośrodka stanowisko asystenta rodziny, z wyszczególnieniem zadań przypisanych ustawą do realizacji.

Wójt Gminy Dragacz Upoważnieniem nr OK.0052.34.2014, z dnia 15 grudnia 2014 r., upoważnił p. ██████████ do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny i wydawania w tych sprawach decyzji.

W wyniku czynności kontrolnych stwierdzono również, że w strukturze jednostki kontrolowanej nie wyodrębniono komórki realizującej zadania z pieczy zastępczej, co nie stanowi naruszenia przepisu art.10 ust.2 ustawy o wspieraniu rodziny.

W zakresie realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej ustalono, co następuje:

- odnośnie do zapisu art.176 pkt 1: *opracowanie i realizacja 3- letnich gminnych programów wspierania rodziny,*
- zgodnie z art.179 ust.1 wyżej cytowanej ustawy *w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań.*

Pierwszy Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2013 – 2015 przyjęty został Uchwałą Nr XVII/149/13 Rady Gminy Dragacz z dnia 29 kwietnia 2013 r.

W opracowanym dokumencie zawarto główny cel dotyczący stworzenia optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo-wychowawczych w gminie Dragacz. Dokonano diagnozy potrzeb środowiska lokalnego i na tej podstawie sformułowano cele szczegółowe.

Drugi Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2016 – 2018 przyjęty został Uchwałą Nr X/100/16 Rady Gminy Dragacz z dnia 26 kwietnia 2016 r. Zaplanowane w programach zadania i działania odpowiadają potrzebom i są realne do wykonania. Realizatorzy programów angażują się w pracę na rzecz rodziny. Programy do tej pory nie podlegały ewaluacji i ocenie.

W okresie objętym kontrolą Kierownik GOPS dopełnił częściowo obowiązku rocznego sprawozdania z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Sprawozdanie za 2015 r. zostało przedstawione Radzie Gminy w dniu 26 kwietnia 2016 r., które obejmuje całą działalność Ośrodka. Dokument zawiera jedynie informacje finansowe dotyczące ponoszenia przez gminę kosztów pobytu dzieci w pieczy zastępczej oraz wykorzystane środki na zatrudnienie asystentów. Przedstawienie potrzeb związanych w tym zakresie zgodnie z art.179 pkt 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nastąpiło w 2016 r. po terminie, co jest uzależnione od harmonogramu obrad sesji Rady Gminy.

Sprawozdania za 2016 r. z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny zostało przedstawione na posiedzeniu Rady Gminy w dniu 27 marca 2017 r. z zachowaniem ustawowego terminu.

W okresie objętym kontrolą GOPS zatrudniał następujących asystentów rodziny:

- ██████████ – w ramach umowy zlecenie, w okresie od 22 lipca 2015 r. do 31 grudnia 2015 r.
- ██████████ – w ramach umowy zlecenie, w okresie od 1 marca 2015 r. do chwili obecnej.

Asystenci obejmowali pomocą :

- w 2015 r. 11 rodzin, w tym jeden przypadek rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2016 r. 10 rodzin, w tym jeden przypadek rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd,
- w 2017 r. (do dnia 28 marca) 10 rodzin, w tym jeden przypadek rodziny zobowiązanej do współpracy przez Sąd.

przy zachowaniu zasady, iż równocześnie nie pracował z więcej niż 15 rodzinami.

Na podstawie badanej dokumentacji ustalono, iż w okresie objętym kontrolą zatrudnieni asystenci rodziny, posiadali wymagane kwalifikacje, zgodnie z art. 12 ust.1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Ponadto w aktach osobowych są oświadczenia dotyczące spełniania wymagań wynikających z art. 12 pkt 2, 3 i 4 ww. ustawy.

Dokumentacja kadrowa asystentów zawiera *zakres czynności*, w którym ujęto wszystkie zadania zgodnie z art. 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 2 i pkt 4b:

- *tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,*
- *finansowanie podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny.*

W okresie objętym kontrolą, asystenci podnosili swoje kwalifikacje poprzez uczestnictwo w bezpłatnych szkoleniach. W budżecie Ośrodka nie zostały zaplanowane środki finansowe na szkolenia.

Praca asystentów nie była łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której praca była prowadzona, co jest zgodne z art. 17 ust. 3 cyt. wyżej ustawy. Zgodnie z art. 17 ust. 4 ustawy asystenci rodziny nie prowadzili postępowań z zakresu świadczeń realizowanych przez gminę.

W okresie objętym kontrolą praca z rodzinami prowadzona była przez asystenta rodziny i pracowników socjalnych. Zgodnie z zapisami art. 11 ust. 1 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej w przypadku, gdy Ośrodek Pomocy Społecznej podjął informację o rodzinie przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, pracownik socjalny przeprowadzał w tej rodzinie wywiad środowiskowy, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej. Jeżeli z analizy sytuacji rodzinnej wynikała konieczność przydzielenia rodzinie asystenta rodziny, pracownik socjalny występował do Kierownika Ośrodka z wnioskiem o jego przydzielenie, a Kierownik przydzielał rodzinie asystenta. Powyższe ustalenia odbywały się zawsze w formie pisemnej.

Ponadto, zgodnie z art. 8 ust. 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, rodzina również wyraża pisemną zgodę na współpracę z asystentem.

Dotychczas nie było przypadku odmowy przyznania rodzinie asystenta.

Zbadano dokumentację 14 wybranych rodzin prowadzoną w okresie objętym kontrolą. Asystenci dokumentowali swoją pracę poprzez: informacje o rodzinie, plany pracy z rodziną, monitorowanie pracy z rodziną-bieżące karty pracy z wejść w środowisko, miesięczne karty pracy z czasu pracy, okresowe oceny sytuacji rodziny.

Asystenci nie zawsze dokonywali okresowych ocen sytuacji rodziny w terminie, co jest niezgodne z art.15 ust.1 pkt 15 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Częstość wejść w środowisko asystenta była adekwatna do potrzeb rodziny.

- W zakresie realizacji zapisu art.15 ust.1 pkt 16: *monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z asystentem.*

Asystenci rodziny nie prowadzili monitoringu funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną. Decyzja o zaprzestaniu lub dalszej współpracy asystenta z daną rodziną podejmowana jest wspólnie z pracownikiem socjalnym i Kierownikiem GOPS w momencie sporządzania okresowych ocen sytuacji rodziny. Zaprzestanie odbywa się w związku z pozyskaną informacją od pracownika socjalnego o przeprowadzce rodziny do innej gminy. Asystent podejmuje również decyzję o zakończeniu działań z uwagi na zrealizowanie części założonych w planie pracy celów lub z uwagi na brak efektów pracy z rodziną. Praca w asystenturze z trzema rodzinami, została przerwana z uwagi na niedobory kadrowe. Powyższe środowiska są objęte dodatkowym wsparciem pracownika socjalnego. Kierownik GOPS złożył w tym zakresie stosowne oświadczenie.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 7: *prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.*

Monitoring sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej prowadzony jest na bieżąco przez pracowników socjalnych, a także dzięki ścisłej współpracy z Ośrodkiem z innymi służbami działającymi na rzecz dziecka i rodziny, tj.: szkołą, służbą zdrowia, sołtysami, policją.

Pracownicy Ośrodka, po otrzymaniu informacji o rodzinie zagrożonej kryzysem, próbują nawiązać kontakt i udzielić wsparcia. W sytuacji zagrożenia życia i zdrowia dziecka, o sytuacji rodziny jest powiadamiany Sąd Rejonowy w Świeciu.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3a: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,*

oraz

- w zakresie realizacji zapisu art. 10 ust. 3: *praca z rodziną jest prowadzona w szczególności w formie konsultacji i poradnictwa specjalistycznego, terapii i mediacji, usług dla rodzin z dziećmi, pomocy prawnej, organizowania dla rodzin spotkań.*

Gmina zapewnia rodzinie przeżywającej trudności dostęp do bezpłatnego, specjalistycznego poradnictwa (socjalnego, prawnego, terapeutycznego). W Urzędzie Gminy raz w tygodniu przyjmuje adwokat, świadczący pomoc prawną dla mieszkańców gminy. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zatrudnia psychologa, który udziela poradnictwa rodzinom w kryzysie. Ponadto finansuje ona zatrudnienie psychologa w kilku szkołach z terenu gminy. Poradnictwa socjalnego na bieżąco udzielają pracownicy socjalni z GOPS w Dragaczu. Pedagodzy z lokalnych szkół będący członkami Zespołu Interdyscyplinarnego udzielają rodzinom z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi poradnictwa pedagogicznego.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 3b i 4c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,*
- *finansowanie kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust.2, ponoszonych przez rodziny wspierające.*

W okresie objętym kontrolą, na terenie gminy nie istniały rodziny wspierające. W związku z tym gminy nie ponosiły kosztów związanych z ich funkcjonowaniem i szkoleniem. Z informacji przekazanych przez Kierownika GOPS wiadomo, iż nie była prowadzona dotychczas żadna kampania informująca środowisko lokalne o możliwościach pełnienia funkcji rodziny wspierającej z uwagi na brak potrzeb.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 3c: *tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych przez:*

- *prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci.*

W okresie objętym kontrolą na terenie gminy nie funkcjonowała placówka wsparcia dziennego. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych prowadzi zajęcia wychowawczo-integracyjne w świetlicach wiejskich na terenie Gminy. Dodatkowo finansowane są zajęcia świetlicowe w Szkole Podstawowej w Grupie. Ponadto dzieci objęte asystenturą mogły uczestniczyć w zajęciach kompensacyjnych organizowanych przez Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji w Górnej Grupie.

- W zakresie realizacji zapisu art. 176 pkt 5: *współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym.*

Gmina współfinansuje koszty związane z utrzymaniem wychowanków przebywających w pieczy zastępczej:

- w 2015 r. - wydatkowano kwotę: 18 908,59 zł,
- w 2016 r. - wydatkowano kwotę: 36 281,50 zł,
- w 2017 r. (do dnia kontroli) - wydatkowano kwotę: 16 714,86 zł.

- W zakresie realizacji zapisu art.15 ust.1 pkt 2: *opracowania planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.*

Asystent rodziny, jak dotąd, nie współpracował z rodziną biologiczną, której dzieci zostały czasowo umieszczone w pieczy zastępczej. W związku z powyższym nie uczestniczył również w opracowaniu planu pracy z rodziną we współpracy z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, skoordynowanego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej.

- W zakresie realizacji zapisu art.176 pkt 6: *sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie, w wersji elektronicznej, zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art.187 ust.3.*

Gmina sporządza sprawozdania rzeczowo-finansowe z zakresu wspierania rodziny oraz przekazuje je wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego. Sprawozdania przekazywane były w następujących terminach (dane ustalono z CAS):

- a) za I półrocze 2015 r. w dniu 8 lipca 2015 r.,
- b) za II półrocze 2015 r. w dniu 15 stycznia 2016 r.,
- c) za I półrocze 2016 r. w dniu 1 sierpnia 2016 r.,
- d) za II półrocze 2016 r. w dniu 27 stycznia 2017 r.

Powyższa analiza wskazuje, na brak przestrzegania w jednym przypadku (c) ustawowych terminów określonych w § 3 ust.1 rozporządzenia Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z wykonywania zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej (Dz.U. z 2016 r. poz.213).

Na podstawie powyższych ustaleń skontrolowaną działalność ocenia się pozytywnie z uchybieniami. Zalecenia pokontrolne zostały przekazane Kierownikowi jednostki kontrolowanej.

Zespół kontrolny:

Oddział ds. Wspierania Rodziny
i Systemu Pieczy Zastępczej
Wydziału Polityki Społecznej

Zatwierdził:

Dyrektor Wydziału Polityki Społecznej